

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

11 клас

Заданні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Усяго
Балы											50

Заданне 1. Перакладзіце словы на беларускую мову. Запішыце, якімі фанетычнымі асаблівасцямі адрозніваюцца беларускія словы ад рускіх.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Рускае слова	Беларускае слова	Фанетычныя законы (адрозненні)
дверь		
улица		
земля		
заполье		
правда		
человек		

Заданне 2. Ад прапанаваных словазлучэнняў утварыце складаныя прыметнікі. Запішыце.

Максімальная колькасць балаў – 4.

Устойлівы да цяпла –	
добрае сэрца –	
глыбокія думкі –	
тоўстыя крылы –	
дзвесце гадоў –	
падобны на шкло –	
восемсот тысяч –	
небяспечны агонь –	

Заданне 3. Выпішыце са сказаў Якуба Коласа фразеалагізмы і патлумачце іх значэнне.

Максімальная колькасць балаў – 5.

1. Перш чым звязваць сябе з той ці іншай партыяй, трэба ўважліва прыгледзецца, каб правільна выбраць дарогу. 2. Я зноў хачу, як і калісьці, з адкрытай, простаю душой на стык дарог знаёмых выйсці і пераклікнуцца з табой. 3. Насця нічога не сказала і толькі ўздыхнула, а Кузьма разгарачыўся, і панёсся як малады неаб'езджаны конь. 4. А жанкі глядзяць здзіўлёна, кінуць слоўка шапатком. 5. Дай бог шчасця вам і долі ўсім, хто слёзы праліваў.

№ сказа	Фразеалагізм	Значэнне
1.		
2.		
3.		
4.		

5.		
----	--	--

Заданне 4. Складзіце з кожным словам па два сказы: у першым сказе ўжывайце слова ў ролі самастойнай часціны мовы, у другім – у ролі прыназоўніка.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Абапал, паблізу, упоперак.

Заданне 5. Прапанаваныя дзеясловы *апанаваць, апаніраваць, пасаваць, пасіраваць, параваць, парыраваць* запішыце замест пропуску ў адпаведнай форме ў наступныя сказы.

Максімальная колькасць балаў – 4.

- 1) Тонкія рысы твару неяк не _____ да такога дужага асілка, якім быў Андрэй.
- 2) Сваім хуткім наступленнем партызаны _____ ўдар ворагаў.
- 3) Штосьці на гэты раз стрымала Сашу, _____ яго звычайную рашучасць.
- 4) Каб папярэдзіць падзенне або няшчасны выпадак падчас выступлення Вольгі на турніку, Максім уважліва _____ яе.
- 5) _____ дысертцыю маладога даследчыка два вядомыя дактары філалагічных навук.
- 6) Вада знаходзіцца ў стане вечнага руху. Ад сонца яна _____, з пары робяцца хмары, з хмар робіцца дождж.
- 7) Калі ж _____ ганчакі, воўк агрызнуўся, шчэрачы клыкі.
- 8) Падчас гульні ў карты Юрка часта _____.

Заданне 6. Перакладзіце на беларускую мову. Словазлучэнні запішыце ў левы слупок, а спалучэнні слоў, якія не з'яўляюцца словазлучэннямі, – у правы.

Максімальная колькасць балаў – 5.

В зависимости от сведений, благодаря погоде, не обращать внимания на жару, в течение зимы, исходит из соображений, ответить на запрос,

исходя из соображений, благодарить товарища, наподобие гриба, испытать беду.

Словазлучэнні	Спалучэнні слоў

Заданне 7. Ад прапанаваных слоў утварыце абстрактныя назоўнікі. Запішыце і графічна абазначце словаўтваральны сродак.

Максимальная колькасць балаў – 6.

Аднаўляць →	малады →
харошы →	зімаваць →
касіць →	вандал →

Задання 8. Складзіце са слоў скази, аб'єднайте їх у текст і запишіте. Укажіте стиль тексту.

Максимальная колькасць балаў – 5 (4 балы за афармленне тэксту, 1 бал за стыль)

Мова, слова, фраз...лагізм, прыка...ка, прымаўка, гэта, абагульнен...е, узв...лічэнне, апаф...з, урачыстасць, тры...мф, ч...лавечы, думка, які, здаўна, прыцяг...ваць, с...бе, увага, вучоны, усе, цікаўныя, людзі, спрабаваць, разабрацца, сутнасць, гэты, тварэнні, ч...лавечы, дух, ускрыць, механізмы, якія, рэгуляваць, жыц...ё, і, смерць, мова, працэс, функцыянавання, яна, асобныя, выразы, і, словы, зразумець, на, падстава, якія, заканамернасці, заснавана, сакральны, формула, што, прапускаць, адзін, значэнне, затрымліваючы іншыя.

[illegible]

Заданне 9. Сярод прыведзеных літаратуразнаўчых тэрмінаў падкрэсліце патрэбныя.

Максимальная колькась балаў – 3.

Да тропай аносяца: кампазіцыя, ампліфікацыя, алагізмы, алегорыі, параўнанні, антытэзы, сінонімы, амонімы, метаніміі, антонімы, паронімы, перыфразы, гукаперайманні, метатэзы, таўталогіі, літоты, афрыкаты,

асіміляцыі, працяжнікі, этымалагізмы, каламбуры, прыдаткі, экзатызмы, эўфемізмы.

Заданне 10. Запішыце прозвішчы ці псеўданімы шасці прадстаўнікоў беларускай літаратуры, якія жылі і працавалі ў XIX стагоддзі.

Максімальная колькасць балаў – 6.

ВОДГУК НА МАСТАЦКІ ТВОР

11' клас

* * *

Мы развітаемся,
І застануцца толькі словы,
Што не знайшлі
Шляхоў сваіх да вуснаў,
Што ўраган узвышаных пачуццяў
Перажылі
Ў глухой затоцы сэрца,
Што не змаглі
Забыцца на ўмоўнасць
Звычайных сцен
І той звычайнай столі,
Што закрывае сонца і нябёсы
І не дае
Ўпасці на зямлю
Начному космасу.
А словы «я люблю»
Павіслі ў маўчанні,
І развітанне холадам дыхнула...

Ігар Пракаповіч

